

Bruselj, 26. april 2023
(OR. en)

8406/23

AGRI 199
AGRISTR 26
RECH 147

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	delegacije
Zadeva:	Sklepi Sveta o priložnostih biogospodarstva glede na trenutne izzive s posebnim poudarkom na podeželskih območjih

V prilogi vam pošiljamo sklepe Sveta o priložnostih biogospodarstva glede na trenutne izzive s posebnim poudarkom na podeželskih območjih, ki jih je Svet odobril na seji 25. aprila 2023.

**Sklepi Sveta o priložnostih biogospodarstva glede na trenutne izzive s posebnim poudarkom
na podeželskih območjih**

Svet Evropske unije

OB SKLICEVANJU NA:

- sklepe Sveta o posodobljeni strategiji za biogospodarstvo z dne 29. novembra 2019;
- sklepe Sveta o strategiji „od vil do vilic“;
- sklepe Sveta o novi strategiji EU za gozdove do leta 2030;
- sklepe Sveta o trajnostnem modrem gospodarstvu;

OB UPOŠTEVANJU:

- evropskega zelenega dogovora;
- strategije „od vil do vilic“;
- nove strategije EU za gozdove do leta 2030;
- strategije za biotsko raznovrstnost do leta 2030;
- strategije EU za tla do leta 2030;
- akcijskega načrta za krožno gospodarstvo;
- skupne kmetijske politike in strateških načrtov držav članic;
- ciljev svežnja „Pripravljeni na 55“ in načrta REPowerEU;
- poročila Komisije o napredku pri izvajanju strategije EU za biogospodarstvo;
- sporočila Komisije o dolgoročni viziji za podeželska območja EU – do močnejših, povezanih, odpornih in uspešnih podeželskih območij do leta 2040;
- sporočila Komisije o industrijskem načrtu v okviru zelenega dogovora za neto ničelno dobo;
- mednarodnih zavez Unije glede trajnostnega razvoja, trgovine, varstva okolja ter prilagajanja podnebnim spremembam in njihove blažitve;

- rezultatov konference na visoki ravni z naslovom „Biogospodarstvo – omogočanje evropskega zelenega dogovora v zahtevnih časih“, ki je potekala 6. in 7. oktobra 2022 v Bruslju;
- rezultatov konference z naslovom „Življenje v biogospodarstvu“, ki jo je organiziralo švedsko predsedstvo 27. in 28. februarja 2023 v Stockholmu;

OB IZPOSTAVLJANJU:

pomembne vloge trajnostnega in krožnega biogospodarstva pri soočanju s sedanjimi izzivi, zlasti v zvezi s podnebjem, biotsko raznovrstnostjo, energetsko in prehransko varnostjo, ter njegovega pomena za gospodarstvo Unije, zlasti za zagotavljanje osnovnih proizvodov, povečanje konkurenčnosti, diverzifikacijo dohodka ter ustvarjanje delovnih mest na podeželskih in obalnih območjih, ob hkratnem prispevanju k prizadevanjem Unije za zeleni prehod in večjo odpornost v okviru celostnega in medsektorskega pristopa, ki zagotavlja skladnost med področji politike; °

1. POUDARJA vlogo biogospodarstva za odpornost EU in reševanje sedanjih izzivov, zlasti glede na to, da lahko proizvodi na biološki osnovi, kadar se trajnostno pridobivajo in proizvajajo, prispevajo k večji odpornosti in zmogljivosti za samozadostnost. PRIZNAVA, da so podnebni izzivi ter nezakonita, neupravičena in neizzvana ruska vojna agresija proti Ukrajini še dodatno poudarili potrebo po okrepitvi prehoda na čisto energijo iz obnovljivih virov, trajnostne nefosilne materiale ter trajnostne, odporne in pravične prehranske sisteme;
2. PRIZNAVA, da biogospodarstvo, ki temelji na trajnostno proizvedeni biomasi in ostankih materialov, obenem omogoča zeleni prehod in pravični prehod ter je njuna posledica, ob tem pa prispeva k ciljem trajnostnega razvoja, saj enako upošteva okoljske, socialne in gospodarske razsežnosti trajnostnosti. POUDARJA osrednjo vlogo trajnostnega in krožnega biogospodarstva za podnebje in okolje ter za doseganje ciljev evropskega zelenega dogovora in njegovih strategij;

3. POUDARJA, da je biogospodarstvo medsektorski in celostni koncept, ki lahko uravnoteži vse tri razsežnosti trajnosti, ter IZPOSTAVLJA, da biogospodarstvo krepi krožno gospodarstvo in je z njim povezano prek obnovljivih virov in z viri gospodarno uporabo stranskih tokov na biološki osnovi iz kmetijstva, proizvodnje hrane, gozdarstva, ribištva, akvakulture in vode ter iz tokov organskih odpadkov, tudi iz gospodinjstev. POUDARJA, da so sektorji biogospodarstva pogosto medsebojno povezani, kar prispeva k sinergijam ter širjenju in krepitvi odnosov med temi sektorji. PRIZNAVA, da je biogospodarstvo močno odvisno od zdravih in odpornih ekosistemov ter da bi bilo treba pri razvoju in uvajanju trajnostnega in krožnega biogospodarstva spodbujati sinergije med biogospodarstvom in biotsko raznovrstnostjo;
4. POZDRAVLJA poročilo o napredku pri izvajanju strategije EU za biogospodarstvo in splošni pozitivni razvoj pri izvajanju akcijskega načrta, vključno z oblikovanjem nacionalnih in regionalnih strategij za biogospodarstvo ter mobilizacijo zasebnih naložb, zagonskih podjetij ter raziskav in inovacij v industrijah na biološki osnovi. SE STRINJA, da je treba pri prihodnjem izvajanju akcijskega načrta upoštevati učinke nezakonite, neupravičene in neizzvane ruske vojne agresije proti Ukrajini, na primer na prehransko in energetska varnost, ter da lahko močna strategija EU za biogospodarstvo, ki se osredotoča na vse tri razsežnosti trajnosti, prispeva k doseganju ciljev iz evropskega zelenega dogovora. UGOTAVLJA tudi, da je v poročilu izpostavljeno, da je treba obravnavati in odpraviti številne pritiske na kopno in morje, pa tudi zagotoviti bolj trajnostne vzorce potrošnje;
5. IZPOSTAVLJA vlogo biogospodarstva za dinamična podeželska območja, za mobilizacijo primarnih proizvajalcev pri podnebnem ukrepanju in pri zelenem prehodu ter za ustvarjanje in ohranjanje delovnih mest, rasti in enakih možnosti po vsej EU in njenih regijah. POUDARJA pomen trajnostnih rešitev na podeželskih območjih ter zagotavljanja okrepljenih in raznolikih dohodkov v sektorjih biogospodarstva za primarne proizvajalce, lastnike zemljišč, mala in srednja podjetja ter druge podeželske akterje, tudi z novimi verigami dodane vrednosti in poslovnimi modeli, v katere so ti proizvajalci v celoti vključeni;

6. PRIZNAVA pomen biogospodarstva za uvajanje inovacij na podeželska območja in vlogo dopolnilne uporabe trenutno razpoložljivih instrumentov financiranja, vključno s skupno kmetijsko politiko, programom Obzorje Evropa, Evropskim skladom za regionalni razvoj, Evropskim skladom za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo, Evropskim skladom za okrevanje in odpornost, Kohezijskim skladom, programom za okolje in podnebne ukrepe, skladom za inovacije ter Skladom za pravični prehod. PRIZNAVA pomen pobud, kot so pametne vasi, EIP-AGRI in novi koncept zagonskih vasi;
7. PRIZNAVA vlogo trajnostnega in krožnega biogospodarstva pri vrednotenju lokalno in regionalno razpoložljivih virov z razvojem novih medsektorskih in medsebojno povezanih trajnostnih in socialno pravičnih verig dodane vrednosti. V zvezi s tem POUDARJA pomen priznavanja in izkoriščanja regionalnih in lokalnih posebnosti, vključno s posebnostmi majhnih geografsko izoliranih gospodarstev in najbolj oddaljenih regij;
8. PRIZNAVA pomen biogospodarstva za izvajanje dolgoročne vizije EU za podeželska območja in akcijskega načrta EU za podeželje, pa tudi za spodbujanje kohezije na podeželskih območjih, vključno s socialno pravičnostjo in pravičnim preходом;
9. POUDARJA pomen prehoda prehranskega sistema in nadaljnjega raziskovanja potenciala biogospodarstva, inovativnih metod in drugih sonaravnih praks za zagotavljanje zdrave in hranljive hrane in krme ob upoštevanju previdnostnega načela;
10. POUDARJA potencial virov na biološki osnovi v sektorjih, kot so kemična industrija, gradbeništvo, tekstil in embalaža, ter povečanega tržnega povpraševanja po materialih na biološki osnovi v industrijskih ekosistemih in širših vrednostnih verigah. IZPOSTAVLJA pomen shranjevanja ogljika v obnovljivih materialih in proizvodih;

11. PRIZNAVA pomen inovativnega upravljanja, ponovne uporabe in recikliranja hranil, trajnostnega kmetijstva, ki uporablja gnojila na biološki osnovi, in trajnostne živinoreje, kot je živinoreja na osnovi površin, ter POUDARJA njihov prispevek k zapiranju ciklov hranil, ki zmanjšujejo izgube hranil in onesnaževanje ter obenem ponujajo alternative fosilnim ali uvoženim hranilom in spodbujajo neodvisen in vzdržen evropski sistem kmetovanja, ki krepi prehransko varnost;
12. UGOTAVLJA, da je bilo biogospodarstvo vključeno kot sestavni del specifičnega cilja v skupno kmetijsko politiko za obdobje 2023–2027, ter POZIVA Komisijo, naj pripravi pregled in spremlja, kako je bilo biogospodarstvo obravnavano v strateških načrtih držav članic. SPODBUJA Komisijo, naj razmisli o uvedbi biogospodarstva kot specifičnega cilja v druge politike in instrumente;
13. POUDARJA pomen vključujočega pristopa pri razvoju biogospodarstva, zlasti potrebo po vključevanju primarnih proizvajalcev in tesnem sodelovanju z njimi, ter POUDARJA vlogo kmetijskih in gozdarskih zadrug. IZPOSTAVLJA pomen vključevanja mlajše generacije za uspešen razvoj biogospodarstva;
14. POUDARJA večnamensko vlogo gozdov ter pomembno vlogo lastnikov in upravljalcev gozdov, aktivnega trajnostnega gospodarjenja z gozdovi in gozdarskega sektorja za biogospodarstvo. POUDARJA, da z viri gospodarna in trajnostna proizvodnja in uporaba gozdarskih proizvodov spodbujata shranjevanje ogljika in zagotavljata alternative za fosilne vire ter prispevata k trajnostnemu in krožnemu biogospodarstvu, pa tudi drugim ciljem evropskega zelenega dogovora;
15. PRIZNAVA potencial modrega biogospodarstva EU, vključno s sektorjem alg, za ustvarjanje delovnih mest na obalnih in podeželskih območjih, obnovo evropskih morij in sladkovodnih virov ter zagotavljanje proizvodov z nizkim ogljičnim odtisom na evropskem trgu;

16. POUDARJA vlogo, ki jo ima z viri gospodarna in trajnostno proizvedena bioenergija pri zmanjševanju odvisnosti od fosilnih virov energije, vključno z zmanjšanjem odvisnosti EU od ruskih fosilnih virov;
17. PRIZNAVA, da je zagotavljanje prehranske varnosti strateškega pomena za EU. PRIZNAVA potencial agroživilskih odpadkov za proizvodnjo alternativnih virov na biološki osnovi za trajnostno uporabo v različnih sektorjih in nekonvencionalnih vodnih virov za namakanje. POUDARJA, da proizvodnja biometana iz bioloških odpadkov in stranskih tokov na biološki osnovi zmanjšuje okoljski in podnebni odtis kmetijstva, prometa in drugih sektorjev;
18. PRIZNAVA pomembno vlogo industrijske razsežnosti pri zelenem, digitalnem in pravičnem prehodu, zlasti vlogo malih in srednjih podjetij, podjetnikov in zagonskih podjetij, ki sodelujejo v inovativnih vrednostnih verigah. PRIZNAVA, da je treba napredek na področju raziskav in inovacij približati trgu in zagotoviti večjo konkurenčnost proizvodov na biološki osnovi na trgu ter da je treba zagotoviti večjo usklajenost politik na področju raziskav, razvoja in inovacij ter industrijskih politik, da bi podprli cilj pospešitve prehoda z raziskav na industrijsko proizvodnjo, tudi z upoštevanjem razvoja industrijskega zavezništva za biogospodarstvo in oblikovanja grozdov. PRIZNAVA pomen krepitve vloge malih in srednjih akterjev, saj jim pogosto primanjkuje sredstev za raziskave in inovacije, zato se ne morejo širiti. UGOTAVLJA, da se sporočilo Komisije o industrijskem načrtu v okviru zelenega dogovora za neto ničelno dobo nanaša na razvoj alternativ na biološki osnovi;
19. POUDARJA, da je potrebna usposobljena delovna sila, ki bo omogočila razvoj biogospodarstva, tudi na podeželskih območjih. POZDRAVLJA prizadevanja Komisije za spodbujanje izobraževanja ter razvoja spretnosti na področju biogospodarstva. PRIZNAVA potrebo po nadaljnjem razvoju dostopnih izobraževalnih sistemov, povezanih z biogospodarstvom, vključno s poklicnim usposabljanjem;

20. IZPOSTAVLJA, da so raziskave, inovacije in naložbe ključni dejavniki, ki omogočajo prehod na trajnostno in krožno biogospodarstvo v EU. PRIZNAVA možnosti različnih obstoječih instrumentov financiranja EU in držav članic ter potrebo po mobilizaciji dodatnih naložbenih tokov iz zasebnih virov za nadaljnjo podporo uvajanju trajnostnega biogospodarstva. SPODBUJA Komisijo, naj promovira uporabo inovativnih orodij in tehnologij ter poskrbi, da bodo na voljo vsem kmetom, tudi živinorejcem, gojiteljem vodnih organizmov in gozdarjem. PRIZNAVA potrebo po nadaljnjem uvajanju inovacij v okviru sistema znanja in inovacij na področju kmetijstva (AKIS) ter pomembno vlogo partnerstev, testiranja in pilotnih okolij v biogospodarstvu;
21. PRIZNAVA prizadevanja Komisije za izboljšanje baze znanja za politike prek centra znanja za biogospodarstvo in sistema za spremljanje biogospodarstva ter POU DARJA vlogo raziskav in inovacij ter programa Obzorje Evropa, vključno z evropskimi partnerstvi za raziskave in inovacije, kot so Skupno podjetje za krožno Evropo na biološki osnovi, evropska partnerstva za inovacije in strategije pametne specializacije pri njegovi podpori;
22. PRIZNAVA napredek v okviru pobude BIOEAST. SPODBUJA Komisijo in države članice, naj okrepijo to sodelovanje, ter PONO VNO POU DARJA, da je treba podpreti razvoj trajnostnih in krožnih sistemov biogospodarstva v državah članicah, kjer je napredek počasen, in sicer s podporo politikam in drugimi mehanizmi, tudi s podobnimi pobudami, po možnosti s sodelovanjem partnerskih držav. PRIZNAVA pomen omrežij sodelovanja med regijami za izmenjavo izkušenj, znanja in najboljših praks. Olajšati bi bilo treba prenos znanja v manj razvite regije in na podeželska območja. Zato POZIVA Komisijo, naj preuči, kako bi lahko spodbujali prenos znanja ter sodelovanje v raziskovalnih in inovacijskih dejavnostih v manj razvitih regijah in na podeželskih območjih, vključno z najbolj oddaljenimi regijami;

23. PRIZNAVA, da je za reševanje skupnih svetovnih izzivov potrebno mednarodno sodelovanje na področju biogospodarstva. PRIZNAVA tudi priložnost, ki jo biogospodarstvo ponuja kot prispevek k mednarodnim procesom in zavezam;
24. POZIVA države članice in njihove regije, naj nadalje na celosten in usklajen način uvajajo trajnostno in krožno biogospodarstvo ter si še naprej prizadevajo za politike biogospodarstva kot okvir, ki omogoča usmerjanje trajnostnega in pravičnega prehoda, biogospodarstvo pa bolje vključijo v druge politike. JE SEZNANJEN s tveganjem nastajajoče vrzeli v razpoložljivosti biomase ter PRIZNAVA vlogo nacionalnih in regionalnih strategij za trajnostno biomaso. IZPOSTAVLJA pomen čezmejnega sodelovanja pri razvoju biogospodarstva;
25. POZIVA Komisijo, naj biogospodarstvo bolje vključi v vse politike ter zagotovi skladne in učinkovite politike, ki podpirajo razvoj biogospodarstva v celotni vrednostni verigi in omogočajo izkoriščanje rešitev, ki jih ponuja, obenem pa odpravljajo regulativne ovire. UGOTAVLJA, da je potreben celovit, skladen, predvidljiv in dolgoročen politični okvir za uporabo evropskih inovativnih rešitev na biološki osnovi in za razvoj trajnostne bioenergije. POUDARJA, da mora evropska politika upoštevati in izkoristiti regionalne in lokalne posebnosti v zvezi z biogospodarstvom;
26. UGOTAVLJA, da je bilo v okviru evropskega zelenega dogovora sprejetih več zakonodajnih predlogov, katerih cilj je EU usmeriti na pot k zelenemu prehodu, končni cilj pa je doseči podnebno nevtralnost do leta 2050 ter podpreti preoblikovanje EU v pravično in uspešno družbo s sodobnim in konkurenčnim gospodarstvom, ali pa o teh zakonodajnih predlogih trenutno potekajo pogajanja;
27. ODLOČNO POZIVA Komisijo, naj izboljša svoje ocene učinka, da bi bolje upoštevala skladnost politik med pravnimi akti, strategijami in razvojem biogospodarstva, njihov skupni prispevek k ciljem Unije ter njihov kumulativni učinek na rabo zemljišč, dobavo surovin in energetske vire;

28. POZIVA Komisijo, naj pred naslednjim strateškim obdobjem po poglobljeni oceni ukrepov na ravni EU predstavi posodobljeno strategijo in akcijski načrt EU za biogospodarstvo na podlagi teh sklepov Sveta, pri čemer naj upošteva poročilo o napredku strategije EU za biogospodarstvo ter spremembe v Evropi in po svetu. POZIVA Komisijo, naj medtem Svetu vsako leto poroča o s tem povezanih ukrepih.
-